СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
РІК LV. Ч. 154. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, субота, 5-го липня 1947. No. 154. JERSEY CITY and NEW YORK, Saturday, July 5, 1947. VOL. LV.
ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПОРОЗУМІННЯ У ВУГЛЕВІЙ ІНДУСТРІЇ

ЛЮІС ЗАКЛЮЧИВ ДОГОВІР; ЗАГРОЗА СТРАЙКУ ВІДПАДАЄ.

Вашингтон, 2 липня. — Джан Л. Люіс, голова юнії вуглекопів, повідомив сьогодні про заключення договору майже зі 40% власників шахт, який вважається за найбільшу перемогу в історії цеї юнії. На підставі цего договору заробітня платня вуглекопів буде збільшена посередньо майже на 3 доляри денно на особу. Сама виплата робітникам не буде збільшена, натомість час праці буде зредукований на одну годину, або на півтора денно, буде збільшений вклад підприємств до юнійного доброчинного фонду та на інші видатки в користь робітників. Новою базою щоденної заробітної платні для вуглекопа буде 13.05 долярів. Це матиме у висліді піднесення цін вугілля від 70 центів аж до 1.50 доляра в крайньому випадку. Люіс сподіється, що йому пощастить заключити подібні договори з 70 процент всіх власників шахт. Деякі підприємці, навіть ті, що вмішані в договір, гостро його осуджують, називаючи його „загрозливою для індустрії змовою". Ціни вугілля в загальному готові збільшитися до 500,000,000 долярів річно. Після підписання цего договору, загроза страйку вуглекопів відпадає.

БУДЖЕТОВИЙ РІК ЗАКІНЧИВСЯ НАДВИШКОЮ 753,787,000 ДОЛЯРІВ.

Федеральний буджет перший раз за 17 років не має дефіциту.

Вашингтон, 2 липня. — Секретар скарбу Джан В. Снайдер сьогодні повідомив, що федеральний буджетовий рік закінчився в понеділок надвишкою $753,787,000. Це за останні 17 років президентських каденцій Гувера, Рузвелта і Трумана перший раз рік закінчено без дефіциту. Зменшились теж публичні [illegible] на $11,522,000,000 і з кінцем року вони виносили 253,376,000,000 долярів. У звязку зі загальними високими цінами, Снайдер остерігає перед легкодушністю в зменшуванні податків.

ЮНІЯ СТАЛЬНИХ РОБІТНИКІВ ІҐНОРУВАТИМЕ НОВИЙ РОБІТНИЧИЙ ЗАКОН.

Пітсбурґ, 2 липня. — Екзекутивна рада Юнії Стальних Робітнтників (Юнайтед Стілворкерс оф Амеріка), КЮ, що обєднує 875,000 членів, рішила сьогодні іґнорувати новий робітничий закон Тефта-Гартлі та намагатись полагоджувати справи між підприємцями і юнією „по добрій волі" та, поминаючи постанови закону. В дальшому юнія рішила не респектувати постанови закону щодо заборони видатків на політичні цілі, вважаючи це протиконституційним, як теж застерегла собі вільне право страйків, необмежене законом.

ПЕРЕД ВІДЛОЖЕННЯМ СЕСІЇ КОНГРЕСУ.

На порядку дня є ще законопроекти про зменшення податків, злуку збройних сил та буджет на видатки уряду.

Вашингтон, 2 липня. — Республиканські провідники обидвох конгресових палат рішили сьогодні на спільній конференції розглянути справу законопроекту про редукцію податків ще перед відложенням сесії та евентуально на кошт інших біжучих законопроектів. Сесія мала б закінчитися 26 липня і до того часу рішено розглянути ще теж законопроекти про злуку сухопутних і морських збройних сил та буджет видатків уряду. Законопроект про редукцію податків мав би бути відісланий до президента наступного тижня.

УХВАЛЕНО БУДЖЕТ ДЛЯ "ГОЛОСУ АМЕРИКИ"

Вашингтон, 2 липня. — Спільний комітет обидвох конгресових палат признав сьогодні 6,875,000 долярів для департаменту стейту на видатки, звязані з радіопрограмою „Голос Америки" для закордону. Ця сума є наполовину менша, як її домагався секретар департаменту стейту Маршал.

"ЧИСТКА" 10 УРЯДНИКІВ ДЕПАРТАМЕНТУ СТЕЙТУ.

Маршал говорить про звязок з чужими агентами.

Вашингтон, 2 липня.—Секретар стейту ген. Маршал повідомив сьогодні на пресовій конференції, що „чистка" десятьох урядників департаменту стейту перед кількома днями звязана з їх посереднім звязком з агентами чужих держав.

ЧИ ПОДОРОЖІЄ НЮЙОРСЬКИЙ СОБВЕЙ?

Ню Йорк, 3 липня. — Буджетова Рада майора О'Двайера запропонувала вчера підвищення оплати за переїзд собвеями та елевейтами з 5 на 8 центів, або на 15 центів за два рази. На цю тему розвинулася широка дискусія, переводиться анкети, а Буджетова Рада відбуває дальші засідання. Підвищення оплати мало б увійти в життя з днем 1 січня 1948 року.

Конференція в Парижі з вини Советів закінчилася неуспіхом

ПОДІЛ ЕВРОПИ НА ДВА ТАБОРИ; БРИТАНІЯ ТА ФРАНЦІЯ ДІЯТИМУТЬ САМІ.

Париж, 2. липня. — Три-державну конференцію в Парижі в справі пропозицій американського секретара стейту ген. Маршала щодо американської допомоги для економічної відбудови Европи, закінчено сьогодні повним неуспіхом. Вину за це поносять виключно Совети, що не хотіли відступити ані на один крок від своєї опозиції щодо спільної конструктивної акції всіх веропейських країн у відповідь на пропозицію секретара стейту Маршала. Щоб задовольнити Советів, французький міністер Бідо ще в останній хвилині намагався здобути їх для цеї справи відповідними компромісами та уступками від своїх первісних пропозицій. Але Молотов, виходило б, приїхав до Парижа вже з наперед визначеним рішенням не допустити до успіху конференції. У висліді, виразний і офіцяльний поділ Европи на два протилежні табори стався фактом. Британський секретар закордонних справ Бевин і французький міністер Бідо видали опісля спільну заяву, що їх уряди здійснюватимуть американську пропозицію без участи Советів, обєднуючи, натомість, інші країни навколо пропозицій Маршала. Вони заявили, що їх уряди будуть спільно намагатися одержати негайно континентальну відповідь в цій справі та негайно приступлять до акції. Молотов та очолювана ним советська делегація, зложена аж з 89 осіб, виїдуть завтра до Москви. Бевин залишиться ще в Парижі, щоб разом з міністром Бідо підсумувати вислід їх нарад, відбутих перед приїздом Молотова. Протягом кількох днів Франція і Британія запросять всі европейські країни — за виїмком двох фашистських: Советського Союзу та Еспанії — долучитися до спільного переведення в життя допомогового плану Маршала. Як іде про західньо-европейські країни, то їх позитивне наставлення до американських пропозицій вже відоме. Теж деякі східні і центральні европейські країни висловилися позитивно, головно Чехословаччина і частинно Польща, що грозить з черги непорозумінням в нутрі самого советського блоку. Молотов в кінцевій промові ще поважився погрожувати західним державам, остерігаючи їх перед консеквенціями задуманої акції без участи Советів, від якої вони самі відмовилися.

СТАНОВИЩЕ АМЕРИКИ ПІСЛЯ ЗАЛОМАННЯ КОНФЕРЕНЦІЇ В ПАРИЖІ.

Вашингтон, 2. липня. — Всі познаки вказують на те, що американський уряд не матиме жодних застережень щодо здійснювання його пропозицій після спільного пляну Британії і Франції та без Советського Союзу, який сам відмовився від співпраці. Вістка про заломання конференції в Парижі наспіла до Вашингтону на коротко перед пресовою конференцією в департаменті стейту. Ген. М[illegible] [illegible]ляючися від офіціяльних коментарів самої конференції, пригадав тільки первісне становище Америки, іменно, що це є справою европейських країн, які собі того бажають, розвинути конкретний плян здійснення американських допомогових пропозицій. Перші коментарі в британській і французькій пресі, навіть лівій, не скривають свого обурення на советське становище та підкреслюють вагу положення, яке витворилося в наслідок формального поділу Европи на два табори.

ФОРМАЛЬНЕ ПРИСТУПЛЕННЯ АМЕРИКИ В ЧЛЕНИ І.Р.О.

Лейк Соксес, Н. Й., 3. липня. — Сьогодні рано американський представник в О.Д. Ворен Р. Остин передасть генеральному секретареві О.Д. Тригве Лі офіціяльний документ, підписаний президентом Труманом, про приступлення Злучених Держав в члени ІРО. При церемонії буде приявна п-ні Рузвелт.

В ПОНЕДІЛОК БУДЕ ПІДПИСАНИЙ ДОГОВІР ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ І. Р. О. В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗОНІ НІМЕЧЧИНИ.

Женева, 2. липня. — В понеділок мав би бути підписаний договрі між Американським Військовим Командуванням в Европі та Підготовчою Комісією І.Р.О. в справі перебрання цею організацією піклування скитальниками в американській зоні. Договір підпише американський військовий ґубернатор ген. Л. Д Клей та генеральний секретар підготовчої комісії ІРО, Артур Дж. Алтмеер. Цей договір охоплюватиме біля 380,000 скитальників в американській зоні. Подібні договори вже підписано теж з властями британської і французької зон.

МАРШАЛ ЗАПЕРЕЧУЄ, ЩО АМЕРИКА ПІДДЕРЖУЄ КИТАЙСЬКИЙ УРЯД.

Вашингтон, 2. липня. — Секретар стейту ген. Маршал заявив сьогодні на пресовій конференції, що повідомлена недавно висилка дрібної зброї до Китаю не означає, що американський уряд піддержує уряд ген. Чіянг-Кай-Шека. Продажа цеї зброї є окремою трансакцією, переведеною вже раніше, хоча про неї повідомлено тільки минулого тижня.

Справа Української Дивізії в британському парляменті

Лондон, 18. червня. — В звідомленні з сьогоднішніх дебат в британському парляменті (Палаті Громад) подано кілька інтересних запитів і відповідей в справі перевезеної з Італії інтернованої союзниками Української Дивізії „Галичина". Посол Брамол зпитував державного секретара закордонних справ скільки українців з бувшої дивізії „Галичина" перевезено до Англії; чи переведено відповідний „скрінінг", щоб запевнитись, що між ними немає воєнних злочинців; чи уряди союзників робили які домагання про видачу цих людей; та яке правне положення цих людей буде у Великій Британії.

Державний секретар МкНіл відповів: До Англії перевезено з Італії біля 8,000 українців. Вони належали до Першої Української Дивізії в німецькій армії. Провірку цеї Дивізії перевела советська місія в серпні 1945 р. В цьому році, в лютому перевела „скрінінг" цеї Дивізії окрема слідча комісія. У висліді цих скрінінгів не відкрито будьяких воєнних злочинців. Советський уряд домагався видачі членів цеї Дивізії, але тому, що величезна більшість цих людей походить з територій, які прилучено до Советського Союзу після 1. вересня 1939 р., уряд Його Королівського Величиства не бачив можливостей задовольнити це советське домагання. Правне положення цих людей у Великій Британії є таке, як воєнно-полонених.

Посол Липсон: Чи вельмишановний джентелмен (секретар МкНіл) може сказати, чи ці люди будуть затруднені в цій країні?

Мк6Ніл: Наскільки я поінформований — вони будуть затруднені.

Посол Дженнер: Чи мій вельмишановний приятель (МкНіл) поінформований, що члени цеї дивізії були виїмково брутальні, що вони холоднокровно замордували сотні людей? Чи будуть пороблені всі потрібні заходи, щоби провірити, що жоден з цих, які приїхали до нашої країни не брав участи в цих садистичних і злочинних випадках.

Посол Стокес: Чи не є фактом, що українці не терплять москвинів і ненавидять німців та що вони дійсно хотіли б бути незалежні від обидвох?

МкНіл: Я можу запевнити моїх достойних приятелів, що ми поробили найточніші заходи, щоби тут не було ніодного, що провинився воєнними злочинами і я не сумніваюся, що у звязку з цими людьми будуть переведені дальші доходження.

На запитання, чи це фактично українці не терплять москвинів і ненавидять німців та хотіли б бути незалежні від обох, державний секретар МкНіл не дав відповіді.

ВІДСТАВКА ІНСПЕКТОРА ФРАНЦУЗЬКОЇ КОЛОНІЯЛЬНОЇ АРМІЇ

ЙОГО ЗВЯЗУЮТЬ З ВІДКРИТОЮ ЗМОВОЮ.

Париж, 2 липня. — Французький уряд сьогодні повідомив про відставку інспектора французьких колоніяльних збройних сил, ген. Едґарда де Ляріміната, що за час війни був шефом штабу ген. де Ґоля. Його відставку звязується з відкритою перед двома днями змовою „чорних макі", що підготовляли „похід на Париж" з метою встановити проти-комуністичний уряд.. Відставка цего одного з найкращих французьких військових спеціялістів і видатного помічника ген. де Ґоля під час визвольної війни та звязання його з відкритою змовою, хоч і неофіціяльно, надає цій змові дуже поважного характеру.

МОЖЛИВІСТЬ НОВОЇ КРІЗИ ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ.

Париж, 2 липня. — Як було заповіджено, французький премієр Рамадіє предложив сьогодні Національній Асамблеї новий проти-інфляційний економічний плян, виготовлений при співпраці Леона Блюма, та домагався від Асамблеї заяви довіря. Говорячи про нові економічні заходи та про відкриту змову проти республики, премієр заявив: „Уряд мусить знати, чи він має ваше довіря. Якщо він має, то скажіть, а якщо ні, то передайте керму іншому, бо ми мусимо рятувати республику й батьківщину". Під час дебат ліві групи в Асамблеї, і частинно теж консерватисти, виявили велике негодування, головно з приводу змови. Існують можливості, що урядові відмовиться заяви довіря, що було б рівнозначне з урядовою крізою.

ТОЛІЯТТІ ЗА „МИРНУ" ЗМІНУ СОЦІЯЛЬНОГО ЛАДУ В ІТАЛІЇ.

Рим, 2 липня.—Провідник італійських комуністів Пальміро Толіятті заявив сьогодні центральному комітетові своєї партії, що він є проти насильства, натомість бажає собі „мирної" переміни соціяльної структури в країні. Справу має вирішити екзекутивний комітет, а комуністи заявляють, що вони теж готові боротися, якщо так їм скажуть.

ІНФОРМАЦІЙНЕ БЮРО О. Д. В МОСКВІ.

Лейк Соксес, Н. Й. 2 липня. — Директор відділу публичної інформації О. Д. сьогодні заявив, що з днем 1 вересня в Москві буде відкритий інформаційний центр О. Д., що публікуватиме і поширювати всі публикації, видання, документи та інформації цеї міжнародної організації. Особовий склад цего бюра буде теж міжнародній та його повинен очолювати, згідно з теперішнім пляном, не-росіянин.

ТРИҐВЕ ЛІ „ДУЖЕ ЖАЛУЄ", ЩО З ПАРИЖСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ НІЧОГО НЕ ВИЙШЛО.

Лейк Соксес, Н. Й., 2 липня. — Після першого повідомлення, що три-державна конференція в Парижі, в справі спільного пляну здійснення американських допомогових пропозицій, закінчилася повним неуспіхом, генеральний секретар О. Д. Тригве Лі заявив, що він „дуже жалує", що так сталося. Проте, він не вірить, що під цим оглядом сказано вже „останнє слово" та виявив готовість допомогти в кожній дальшій акції.

17 ПОЛЯКІВ ТА БАЛТІЙЦІВ ВТІКЛИ ДО ЕСПАНІЇ.

Мадрид, 2 липня. — Еспанська пресова агенція Сіфра повідомила сьогодні, що до порту Ля Коруня заплив малий шведський яхт Даґмар, на якому втікли від Советів 17 поляків та балтійців. Командантом виправи був польський капітан Олександер Троілібс, що має посвідку воєнної служби в британській армії. Між втікачами є три жінки і один малий хлопець.

БОЛЬШЕВИКИ БУЛИ ПРИДЕРЖАЛИ АМЕРИКАНСЬКОГО ДИПЛОМАТА.

Будапешт, 2 липня. — Сьогодні ввечері приїхав тут літаком з Лондону новий американський амбасадор Селден Чепін. На аеродромі його придержав протягом 35 минут советський сторож, заявляючи, що його генерал цікавий бачити „подорожний пашпорт" амбасадора.

НАПАД ЖИДІВСЬКИХ ТЕРОРИСТІВ НА БАНК В ПАЛЕСТИНІ.

Єрусалим, 2 липня. — Сімох членів терористичної жидівської організації Іргун Цвай Леумі напали сьогодні на банк в Гайфі, ограбивши його на суму біля 3,200 долярів. Поліція веде доходження, заарештувавши 32 чоловіків і дві жінки.

"МІЖНАРОДНА ВІЙНА" В КИТАЮ.

Нанкінг, 2 липня. — Речник китайського уряду заявив сьогодні, що громадянська війна в Китаю перемінилася в „міжнародну війну", бо комуністичні війська одержують допомогу з закордону. Війна продовжується з неслабнутою запеклістю.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОБРА ВІДПОВІДЬ

Секретар стейту, ген. Маршал, сказав дещо правди про пропагандивні методи, яких вживають Совєти, поборюючи Злучені Держави, себто ту одиноку потугу в світі, що ще може вратувати світ від нужди і комуністично-тоталітарного варварства. Методи ці добре всім відомі, бо їх практикують Совєти не від нині.

Ці методи — в меншій, чи більшій мірі — відчули на собі вже сотні мільйонів людей, цілі народи й держави. Між іншим відчула їх на собі Україна вже тоді, як в часі першої світової війни і по ній взялася будувати своє незалежне життя, тісно звязане з демократією і християнською цивілізацією, а не з комунізмом. Тоді український нарід правдиво виясняв світові повсталу по цараті совєтську Росію та її методи загарбування, поневолювання та оклеветування змагаючих до волі й мира народів. Та на це могучі світу не звертали уваги, зокрема, коли йшло про пропоновані способи ратування не тільки України, але цілої Европи перед большевизмом.

Тепер Европа у своїй більшості в обіймах большевизму. Америка, бачучи наглядно, до чого воно йде, береться її ратувати — з мотивів цілком гуманних та ідейних, а теж у власному інтересі, бо ж й Америці легше жити в світі мира й добробуту, ніж нужди й хаосу. Це американське намагання Москва постійно фальшує, підсуваючи Вашингтонові нечесні мотиви. Те саме зробила вона і тепер, коли секретар стейту Маршал виступив від імені американського народу з пропозицією давати довший час більшу скількість харчів, товарів та грошей на відбудову Европи. Кремль, як відомо, зареагував на цю пропозицію, яку принято в Европі з найбільшою радістю, злобною лайкою, приписуючи Злученим Державам найчорніші мотиви у цій акції.

На совєтські наклепи, фальшування та злобні перекручування секретар Маршал відповів фактами, гідно й вірно. Згадав за девять більйонів долярів, витрачених досі Злученими Державами на ратування Европи, як і за цей „імперіялізм", що відразу розпустив американську армію, вдержуючи тільки це, що є конечно потрібне. Маршал зазначив, що Злучені Держави не висилають ніяких агентів до ніяких країв, щоб вони там вертіли з середини, ні не залишають в европейських країнах, які опускають, ніяких політичних партій, що були б на їхніх услугах і служили б їхнім інтересам. Допомагаючи економічно Европі, казав Маршал, Злучені Держави не звязували її нічим з Америкою і не стараються її ніяк опанувати, ні економічно, ні політично. Ніякий нарід у світі за весь час людської історії, казав Маршал, не повів себе благороднїше, щедріше й безкорисніше, ніж американський нарід, допомагаючи облекшити людям нужду та терпіння.

Уся ця відповідь Маршала була звернена проти совєтського режиму, проти Кремля. Це було протиставлення роботи Злучених Держав роботі Росії, як це толкує преса, хоч Маршал не вимінив назви Росії. Ще згадаємо, що Маршал підкреслив, що він згадує про це, все теж і тому, щоб воно часом колись не призабулось... Що це означає, покищо не знати, але даремно воно не сказане.

Пересуди зупиняють поступ

Декларація Незалежности Злучених Держав, їх Конституція і Хартія прав побудовані на одному основному прінціпі: всі люди сотворені рівні. Аналіза розвитку та історії нашої країни виказує, що власне цей прінціп та побудоване на ньому наше суспільне життя в усіх його проявах, зробили цю країну символом свободи і добробуту, видвигнули її на вершини могутности і сьогодні віддають їй керму в світі.

Щроте, під цим оглядом ще не все зроблено. Президент Труман в своєму зверненні з приводу річного зібрання Національного Обеднання для Поступу Кольорових Народів, виголошеному у Вашингтоні дня 29 червня біля памятника Абрагама Линколна, з жалем ствердив, що в країні існують ще пересуди і нетолеранція, які є джерелом теж всіляких інших лих. Говорячи про „зворотний пункт в довгій історії намагань нашого народу гарантувати свободу і рівність всім американцям", президент Труман заявив, що „нашим безпосереднім завданням є усунути останні залишки перешкод, які стоять між мільйонами наших громадян та їх уродженими правами. Немає жодних оправданих причин для дискримінації з огляду на походження, релігію, расу, чи краску" — твердив президент.

Фактом є, що всілякі національні, расові, релігійні, соцяльні і т. п. пересуди є одною з найбільших перешкод на шляху до поступу і фактом є, що ці пересуди у нас ще в більшій, чи меншій мірі існують. Це відноситься насамперед до американців чужого походження. Українці, росіяни, поляки, чехи, греки, італійці, жиди, та багато інших етнічних груп, які протягом останніх десятків років приїхали до Злучених Держав, привезли зі собою теж чимало пересудів у відношенні до себе самих. Цих пересудів вони не потрапили позбутися і після того, як стали повноправними громадянами Злучених Держав і їх вони часто намагаються передати теж своїм дітям. Користаючи повністю з усіх вольностей, які забезпечує їм побудована на засаді вродженої рівности всіх людей американська Конституція, вони відмовляють тих вольностей і прав іншим. Причиною цего і рівночасно зброєю всіх проти всіх та одною з найбільших перешкод для дальшого закріплення наших вольностей, а тим самим для збільшення нашого добробуту і для дальшого прогресу взагалі, є власне ці пересуди. Між американцями чужого походження вони є найчастіше „історичні" та базуються на помилках, чи несправедливості їх предків. В Америці вони не тільки не можуть мати жодного виправдання, але навпаки, їх усунення допоможе направити й усувути їх теж в дорогих нашому серцю країнах нашого походження.

Америка побудована спільними зусиллями різних етнічних груп і вона дальше на тих зусиллях базується. Різноманітність звичаїв і культур репрезентованих і практикованих цими групами, широка скаля законів та повна свобода і рівність всіх американців, забезпечена тими законами і Конституцією, рівночасно з різноманітністю рас, релігій та походження американських громадян, зробили з цеї країни чудову мозаїку та справді світом для себе. Немає в світі мови, якої не можна б тут почути, не має звичаю, якого не можна б тут побачити, не має святині, в якій не можна б тут помолитись, не має в світі прапору, який не лопотів би тут побіч зоряного американського. Толеранція, свобода і рівні права для всіх обєднали тут всіх та створили передумови того безприкладного прогресу на всіх ділянках життя, яким ця країна може сьогодні почванитися. Завданням і обовязком кожного громадянина в його власному інтересі та в імя дальшого прогресу мусить стати це, до чого взивав президент: усунути останні залишки нетолеранції і пересудів, що розділюють ще американських громадян між їх вродженими рівними правами.

Плекаючи різні культури і релігійні культи, практикуючи різні звичаї і традиції, не можна з них творити власних групових „геттів", тільки вважати їх за складову частину різноманітного американського життя, американської культури. Потреби, почування, замилування, вдача, коротко — справа кожного американського громадянина є справою Америки і навпаки, справа Америки мусить стати справою кожного американського громадянина. Всі пересуди, які існують ще між поодинокими групами американських громадян, можна усунути доброю волею, широким розумінням власних інтересів та потребою загалу. Практично це можна здійснити насамперед взаємним вирозумінням та, головно, якнайширшою співпрацею. Влаштовування спільних імпрез і обходів поодиноких груп, широке знайомство і зацікавлення їх взаємними питоменностями, спільні виступи в інтересі кожної з них, спільна оборона тих інтересів і питоменностей, взаємна піддержка своїх питоменних інституцій і товариств, взаємна доброзичливість і співпраця на всіх ділянках життя не тільки не пособлять поодиноких груп, але навпаки, ще тільки скріплять їх під кожним оглядом. При цьому треба теж дбайливо усім оминати, по можності, таких виступів, що могли б нарушувати честь, почування, чи інтереси інших груп.

Скріплення американської свободи та повне усунення найменшої нетолеранції і всіх групових пересудів є сьогодні не тільки в інтересі самих американських громадян, але й всіх народів світу. Америка єдина може забезпечити сьогодні світові свободу, мир і добробут. Але раніше вона мусить дати цему світові „практичні докази, що ми були в стані впорядкувати нашу власну хату" — говорив президент Труман. Ми мусимо скріпити нашу демократію і доказати всім іншим, що власне свобода є найкращим засобом до обеднання та прогресу, до мира і добробуту. За нашим прикладом підуть інші народи світу. Повна толеранція, співжиття і співпраця американських расових, етнічних і релігійних груп заставлять теж нації їхнього походження призадуматись над своїми взаємними стосунками та витягнути відповідні висновки. Не піддержуванням старих антагонізмів та всіляких пересудів на вільній американській землі, тільки толеранцією і практичним застосуванням американської засади про рівність всіх людей зробиться цим народам найбільшу прислугу, бо допоможеться їм позбутись головних причин всіх воєн та постійних непорозумінь.

Це й є тим „зворотним пунктом" американської демократії в історії світу, про яку говорив президент Труман. Під цим оглядом головне і почесне завдання припадає поодиноким расовим, релігійним та етнічним американським групам. Усунувши останні залишки пересудів між собою, вони допоможуть Дядькові Семові здійснити його найбільшу місію в світі: допомогти всім народам створити і забезпечити собі свободу і тривкий та справедливий мир, а тим самим створити найосновніші передумови економічного добробуту і культурного прогресу.

Мирослав Стиранка.

Кінець СССР і новий порядок на Сході Европи

(Надіслане з Европи).

3)

За новий лад на Сході Европи.

При якихнебудь більше приятливих можливостях протибольшевицький резістанс, який навіть в теперішніх надзвичайно важких і несприятливих обставинах большевицької дійсності вже два роки веде безнастанну бортьбу з режімом, набере ще більшої сили та буде тим основним тараном, що розібє совєтську імперію. В той спосіб процес, що започаткувався ще в днях великої революції в 1917-тих роках, процес розбиття штучного і завжди тільки силою вдержуваного російського імперіяльного твору остаточно завершиться. На місце СССР повстане цілий ряд самостійних, на етнографічному принціпі побудованих держав з демократичним ладом. Така розвязка проблем Сходу Европи є одиноко правильна і природна. Це є дальший етап того процесу, еманципації який започаткувався ще в наполеонівських часах і триває з неменшою напругою до нині, охоплюючи своїм засягом щораз то ширший круг тим разом східно - европейських народів. Твердження деяких соціологів начебто сьогодні прийшов час великих понаднаціональних держав не відповідає правді. Ми бачимо як процес еманципації охоплює щараз то нові народи. Цей процес не оминув навіть британського комонвелту. Британські домінії стали фактично незалежними державами, а народи які були дотепер в кольоніяльній залежності від британського материка прямують швидкими кроками до здобуття доміняльних, себто незалежних прав. Це саме діється і з іншими дотепер кольоніяльними народами. Всі вони є на етапі здобуття повної свободи. Цей процес зрештою не суперечить зовсім розумно подуманих та на зразок британського комонвелту уряджених понаднаціональних спільнот. Навпаки! Можна сказати, що це є природній і конечний етап, для створення таких спільнот, чи міжнаціональних федерацій. Без пройдення цього етапу взагалі не можна говорити про наднаціональну спільноту. Спілку народів можуть творити тільки вільні народи, себто це мусить бути добровільне обєднання вільних і рівних. Якже ж можна собі уявити таку міжнаціональну спільноту, коли і досі існують ще народи, позбавлені права на самостійність та порабощені іншими народами. Це так як би в державі, в якій існує ще невільництво, говорив про рівноправність та гармонійне співжиття всіх громадян.

Отже закріплення за кожним народом права на повну суверенність в нічому не заперечує федерації народів, тільки забезпечує її повстання шляхом природнім і правильним, шляхом добровільного зговорення незалежних народів та виключає ріст і розвій нових імперіялізмів, що є не можливе, якщо перескочити етап незалежности всіх народів та починати творення федерації від обеднання довкруги якогось центру, який ставить собі пляни заднього імперіяльного характеру.

Цей неминучий процес природнього зрізничкування мусить перейти теж Схід Европи. Народи Сходу Европи подібно як інші поневолені народи світа змагають до забезпечення своїх національних прав. На перешкоді цьому станула російська імперія в її теперішній совєтській формі і ця імперія мусить бути знищена, як реакційний антипоступовий чинник, що стоїть на перешкоді створенню нормального співжиття між народами. Звичайно в рямках нового ладу на сході Европи є місце і для російського народу, але не як народу пануючого, що розростається коштом поневолення інших народів. В межах своїх етнографічних границь, позбувшися своїх імперіяльних тенденцій, зможе він жити в добросусідських взаєминах з іншими народами. Щойно після довшого етапу самостійного існування східноевропейських народів можна буде говорити про можливості федерації тих народів на базі повної рівноправности.

Політичну ситуацію в середущо-східній Европі характеризує завжди вічний неспокій та безнастання загроза війни. Приклад останн[illegible] тиліть виказав, що якраз [illegible] частина земної кулі була завжди тим невральгічним пунктом на якому наростали різні, загрозливі для мира конфлікти.

Причиною такого стану є існування на тих просторах двох агресивно - конкуренційних імперіялізмів: німецького та російського. Між вибухово-агресивними силами цих двох імперіялізмів приходить завжди до конфлікту, тому, що землі, якими стараються вони заволодіти, є ті самі. Беремо під увагу простори між Балтійським та Чорним морем. Багацтва тих земель завжди приманювали та приманюють наїзників. Від довшого часу є вони тим ласим кусеем, який для себе хотіли б здобути і Німеччина і Росія.

Якоїсь стабілізації чи рівноваги між тими двома агресо-

(Докінчення на стор. 3-тій)

Ол. Луговий.

Дажбожі Внуки

I.

НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

66)

Бажали молодята затримати повагу. Обряд є обряд, звичай освячений тисячелітньою давністю в Україні. Виконати його необхідно. Священик поводився поважно, поважно стояли присутні. Відспівувалися молитви, прохання Божого благословення молодій парі. Все гарно і добре. Переглянулися молодята, коли священик говорив, щоб Бог возвеличив їх як Авраама і Сару, розмножив — як Ребеку й Рахиль.

Та коли загудів, заблеяв, гей той цап на леді, — піддячий — молоді ледви стрималися, щоб не розреготатися, повага до обряду заникла. Знов споважніли, при питанні священика, чи по добрій волі, невимушено, Ростислав бере Ірину, а Ірина Ростислава — собі за дружину. Положили в Євангеліє перстені, понадівали одно одному на память. Під дяківські завивання священик обвів їх три рази довкола стола, заміняючого церковний престіл. Відчитано присягу вірности й любови — в добрі й нужді, здоровлі й слабости, знято з голів миртові віночки. Поцілувалися молодята. Під многоліття їх здоровили з подружжам, цілувалися. Ірина в останнє підписалася Ставровичівною — у другому місці підписалася вже Святольдич-Ставровичевою. За свідків шлюбу підписалися батько, мами, Залужні, Олена Чередниківна. Обсипали молодят, знов же проти звичаю, важними зернами пшениці. Модерні подружжа обсипають по шлюбі кольоровими паперцями, що летять Бог зна куди від подиху вітру. Ці легенькі паперці наче символ легкодухости подружених, їх легковаження подружного життя. Подружжа для немодерних людей тяжке і повноцінне, як тяжкі й повноцінні зерна пшениці...

Щедро заплатили священикові й дякові, дали солідну пожертву на церкву, припрохали випити й закусити. Священика ще запрохали б на вечерю, але ж бо треба б прохати й надто некультурного дяка... Він підопє, верзтиме вуличну вульгарщину... Отож, за дяка мусів потерпіти й піп. На велике дякове невдоволення батько відвіз їх скоріше. Жінота крім молодої, засуятилася з вечерею.

Повернув батько, Засіли всі за стіл. Молодята на почесному місці, Олена коло Ірини, Залужний коло Ростислава. Затягнулася вечеря пару годин... Наклали мами весільного їстива й питва Залужним та Гайдарукові, другий кошик Олениній родині й вони розпрощалися. Молоді розцілувалися і скоріше до своєї кімнати. Все те їх потомило, хотіли скоріше звільнитися.

Подружжа господарює.

А наступної неділі відбулося закінчення великої для молодят події. Не дуже його молодята похочували. Кликати на весілля гостей, вислухувати теревені підпитих, розходувати на випивку й обідання не малу суму гроша — недоцільно! Ті гроші краще пожертувати тим, що справді нуждаються. Батьки погодилися. Рішили обійтися обідом і вечерею. Та всеж, зібралося душ тридцять. Пятеро господарів, пятеро Чередників, обоє Залужні й Гайдарук — на фарму найняли ще двох робітників на оранку під пар, — фармер-сусід Стюарт з сином, сусід Боровик з жінкою і дочкою Наталкою, з тузин міських сусідів, та фармерів... Мами вмовили Ірину вбрати шлюбний одяг. Показалася гостям у всій красі й величі. Поповніли, так недавно ще, діточі форми, заокруглився тоненький стан, очи прибрали мягкий вираз тепла й ласки. Теплом повівало від її постаті. Замісць недавної дівчини-козеняти побачили гості чарівну жінку, величну й лагідну, наче королева. Убір білоблакитних шовків, прикраси — ту велич підкреслювали. Прибув фотограф молоду пару зняти.

Не було дарунків молодим, ні перепивання грішми. Між обідом а вечерею молоді бавили гостей грою на скрипках. Під гру мамів на піяні — танцювали.

За вечерою Ростислав виголосив цілий виклад про значення весільних обрядів, їх походження, традиції, красочно описав весілля поганської України, коли українці вірили своїм, ні від кого непозиченим богам. Згадав весільні ритуали сусідів України. Весілля вони закінчують. Замісць гульбищ, надмірної випивки — вони рішили дати посильну поміч тим, що в помочі нуждаються. Від себе положив на тарілку стодолярівку. Ірина положила другу. По пятьдесять долярів положили матері, батько не схотів зіставатися позаду зятя й дочки. По десятці положили Залужні й Олена. Далі пішли пятки й двійки, хто скільки міг. Справді княжий дар, півтисячі долярів вислано другого дня впрост старокраєвим установам.

Тогож дня батьки лагодилися в подорож, десь у ліси на відпочинок, як плянували. За потрібними на фарму харчами Залужні приїздитимуть самі, старим автом, або тягаровиком, раз чи двічи на тиждень. Привозитимуть свіжі харчі молодятам. Так з півдня — діти з батьками розпрощалися. Старші погуркотіли обпакованим багажем автом у світ, молодь залишилася газдувати під опікою Олени, ну й Дружка. Не надто йшло їм газдування. Виручала добра Олена. Полюбили її наче рідну сестру, щирою любовою вона їм відплачувалася. Першого вечора до дому її вже не пустили. Аж три кімнати порожнісенькі, хай спить, у котрій хоче! Щоб їй веселіше було — може взяти котру малу сестру, чи й обох... Олена розташувалася у його колишній кімнаті. Ночувала з нею все котрась її сестра, а в день помагали, що могли у крамниці.

(Дальше буде).

"The Ukrainian Quarterly"

(Десята книжка).

Ксолиб так пристосувати до „Українського Квартальника" міру наших українсько-американських установ, що святкують вже десятиліття свого існування, десята книжки „Українського Квартальника„ була б вже ювилейною. Десять книжок поважного інформативного журналу, разом біля 1,000 сторінок, киненого поміж американських та взагалі англійських читачів це не-аби-який осяг серед нашого життя на еміграції. Осяг це тимбільше замітний, що нині ми не маємо ані в Европі ані на американськім континенті ніякого другого українського журналу, що в одній із загально світових мов інформував би світ про культуру та політичні змагання українського народу.

Інформувати світ можна в двоякий спосіб. Можна вести чисту пропаганду, користуючися відомими психологічними методами пропаганди, щоб переконати маси чужинців. Можна інформувати світ способом обєктивним, серіозним, ставлячи перед очі чужинця образ політичного, економічного та культурного життя українського народу, немов заохочуючи читача дальше самому витягнути консеквенції про зрілість українського народу бути державним народом та про справедливість його домагань.

Перший спосіб постійної політичної пропаганди ділає більше на некретичні маси і більше на некритичні маси і по майстерськи большевики. Постійним вмовлюванням, повторюванням, коли треба то й сміливим перекручуванням правди вони осягають поважні успіхи серед мас. Пропаганда не є зрештою власністю тільки большевиків; пропагандою послугується кожний політичний рух.

Насувається питання, який напрям повинен прийняти „Український Квартальник", бо відомі нам критичні голоси, що наша спокійна інформація повинна бути заступлена палким порушуванням тільки актуальних справ, що наукові статті з обсягу літератури чи історії це давнина, а світови треба давати українську теперішність. Дехто бажав би, щоб квартальник виходив частіше, щоб він перетворився принайменше на місячник.

Голоси ці слушні, й то вповні слушні, з одним тільки застереженням, що треба зясувати собі, до кого ми хочемо таким актуальним пропагандивним матеріялом говорити. Хочемо говорити до неукраїнських мас Америки, Канади, Англії та других країн англосаксонського світу, так ці голоси вповні слушні. Пропаганда української справи серед демократичних громадянств потрібна, а то й конечна. Демократичні маси посередно мають теж вплив на світові події, а тим самим і на таку чи другу розвязку української справи. Нема сумніву, що пропаганда може багато зробити для привернення прихильної опінії для української справи мас великих держав світу.

Звичайно одначе така пропаганда ніколи не трафляє до переконання верхівки тих самих громадянств, цебто до тих чинників, що безпосередно рішають великі політичні справи світу. Пропаганда,назагал, є для інтелектуала річчю противною та такий пропагандивний матеріял насиланий інтелектуалові звичайно є нечитаний, або читаний з недовірям.

До горішних верств громадянств англо-саксонського світу дістанемося іншим способом, а саме легкою, одначе поважною інформацією про український нарід. Статті на тему української літератури, історії, економії, мистецтва, виробляють переконання, що це не пропаганда, яка часом й неслушну справу хоче спопуляризувати, але інформація про нарід досі менше відомий. Одного інтелектуала интересувати буде економія, другого література, третого політичне минуле. Кожний з них, пізнаючи серед українського народу вартости рівні з другими народами, тимсамим набирає пошани для того народу та для його справи.

Як сказано, один та другий спосіб інформації про Україну потрібний, одначе одної та другої справи не може робити тесаме видавництво. Колиб американські українці мали змогу, людей та гроші вести обома способами інформативну службу про Україну, було б добре. Другі народи й таке роблять. Нема у нас змоги вести інформацію двома способами, нам треба вибрати один із тих способів, що скорше може принести українській справі користь. Найти доступ до тих верхів, що мають вплив на вирішування світових справ та самі формують публичну опінію (як журналісти), автор тих стрічок вважає за річ більше пекучу. Тому такий поважний напрям, дістав „Український Квартальник". Річ природна, що в засаді, прямуючи до того, щоб наш журнал не став виразно пропагандним друком, редакція таки старається по можности давати й статті чисто політичні на культурні теми в редакційних статтях.

Українські погляди на українську теперішність представлювані в огляді нових книжок та в кінцевім відділі „Українські справи в англосаксонських періодиках". Зрештою і сам підбір статтей, зокрема історичних є такий, що вони порушують справи, які стисло повязані з трагічною теперішністю українського народу.

Переміна „Квартальника" на місячник це річ бажана, одначе вона стисло залежна від двох річей — від грошей та від співробітників. Співробітників серед англосаксонського світу для інформації про Україну небагато, українські інтелектуали з Европи доперва зачинають навязувати нитки лучности, одначе їх співпраця мусить мати на увазі уподобання американського читача, тому їх цінні статті можуть бути вжиті тільки по основнім провіренню.

Остання десята [illegible] українського Квартальника" приносить редакційну статтю: „Східна Европа в обличчі доктрини Трумана". Стаття розглядає доктрину Трумана про спинення комунізму у його поході на захід та старається доказати, що той натиск комунізму буде постійно тривати, коли саме джерело того натиску. Совети, не будуть ослаблені. Це може статися тільки через визволення України зпід московської тиранії.

Стаття відомого американського журналіста Вилйема Г. Чемберлина „Стірінг оф Юкрейніен Анрест" повертає до подібної тематики, що неспокійна Україна стає поважною загрозою для миру, тому її визволення принесло б полекшу на світі.

Недавно померший приятель українського народу Персивал [illegible] літературну статтю про Марка Вовчка та виказує світові на примірі Марка Вовчка, як українська література є глибоко демократична та все стає в обороні простої людини.

Проф. Кларенс Манінг в статті „Демократік Дипломасі ен Юкрейн" порушує справу як демократичні дипломати перечують справу України, яка є ключевою справою для утривалення порядку в світі: Автор виказує як часто демократичні дипломати країни Линколна теж забувають, що ідеали того великого президента повинні бути стосовані по всему світі, отже й на Україні.

Професор української літератури в Саскачеванськім університеті Кость Андрусишин дає вельми інтересну статтю про українські думи. Легкий та приступний спосіб представлення питомий авторові дає змогу запізнати англосаського читача з невмірущим прямуванням українського народу до волі.

Головний редактор журналу, проф. Микола Чубатий, в історичній статті "UKRAINE AND THE WESTERN WORLD" виказує, що український нарід від початків свого історичного існування все вважав себе частиною західного світа, а чужим напів азійській Москві. Український нарід брав участь у всіх культурних рухах західної Европи та старався ту лучність все затіснювати, підчас коли все була політика Москви ту лучність України зі західним світом розривати. Напрямні російської політики царату не змінилися і за большевиків, які також переслідують всякі прояви духової лучности України зі західною Европою. На цім тлі зрозуміємо причину релігійних переслідувань на Західній Україні. Це один із засобів Росії відірвати Україну вд заходу, а звязати її з Москвою та зробити з неї свого духового та політичного раба.

В. Кисілевський, український журналіст з Канади, подає життепис Шевченка, що його надрукував 70 літ тому Чарлз Дікенс, відомий англійський письменник у свому журналі.

Остання книжка приносить кілька поем Лесі Українки перекладу П. Конді та коротку статейту про родину українських вчених Кистяківських та про теперішню долю українського мученика-ісповідника Митрополита Йосифа Сліпого. Огляд книжки та багатий розділ „Українські справи в англо-саксонських періодиках" кінчають десяту книжку квартальника.

При кінці слід запримітити, що редакційний склад квартальника побільшився новим членом, молодим американським українцем, Львом Добрянським з Ню Йорк Університету.

Проф. Микола Чубатий.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

У СПРАВІ ПРОЦЕСУ СПІЛКИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

У Вашій поважній газеті з 26. та 27. червня 1947 р. поміщено початок статті під заголовком „Очевидець про большевицьке поневолення України", складену за відомостями, що походять од п. К. П. Тоненка, про якого сказано, у вступній частині, що „...це, мабуть, перший український скитамець в Америці, який пережив 26 років під большевицьким режімом в Україні". Це не так, бо знаю, що є тут крім нього ще інші. Сам я жив в Україні під Советами дуже довго і пізнав докладно, як влада нищить все, що лише хоч трохи повязане з українським національним почуттям, і то нищить духово, як і фізично. Відомости, наведені в згаданій статті, в цілому відповідають дійсности, але відносно одної точки я маю деякі завваження.

В числі 147 з четверга, 26. червня, говориться про процес Спілки визволення України (СВУ) таке: „...Два тижні перед тим судом всі підсудні, по страшних муках, були розстріляні або вивезені з Києва Бог знає куди. А на суд большевики підставили своїх людей — найвірніших чекістів, чудово захарактеризованих на подобу підсудних, яких тільки по голосі можна було пізнати, що це були підроблені люди...."

Це не зовсім так. Правда те, що багато соток, коли не висяч українців, яких ГПУ взяло на провінції в той самий час, немов би то в справі СВУ, не повезли до Києва на той „суд", а без усякого суду розстріляли на місцях. Але це не стосується тих обвинувачених, числом коло 25—30 чоловік, над якими влаштовано „процес". **Імена тих розстріляних і не згадувалися на процесі СВУ!**

Що ж до самого процесу, то я памятаю чимало фактів. Знаю їх від родини засуджених у справі СВУ та СУМ Сергія Єфремова, Володимира Дурдуківського, Андрія Ніковського, Йосипа Гермайзе, Григора Холодного, Олександра Черняхівського та його дружини Людмили Старицької-Черняхівської, Олександра Гребінецького, Володимира Удовенка, а також Миколи Павлушкова, Бориса і Василя Матушевських, Юрка Юркевича і др. Від їх кревних відомі були нам усі новини підчас „слідства" і „суду" над СВУ та над СУМ. Тому саме можу цілком певно твердити, що шановний п. Тоненко трохи помиляється, говорячи, немов би всі підсудні в справі СВУ були застрілені або вислані ще до суду, а сам „суд" большевики переводили над підставленими особами. Що цього не було, свідчить хоч би те, що після суду (на якому були присутні родини підсудних) всім засудженим дали побачення з жінками чи з кревними, підчас якого вільно було деякий час порозмовляти; що родини засуджених довгий час, аж до 1937 року, отримували від них із вязниці, хоч і нечасто, листи і з цих листів було відомо, що, напр. С. Єфремов, Г. Холодний, Ол. Гребінецький то ще дехто сиділи у вязниці в Ярославі. Декого з обвинувачених заслали на 8—10 років **без суду** в табори, напр. в Соловки, куди вислано і частину засуджених, напр. В. Удовенка. Звідти від них теж часом отримували листи. Нарешті декого скоро після процесу або через деякий час випустили на волю, напр. Вол. Дурдуківського, Ол. Черняхівського з Людмилою Старицько-Черняхівською. Вол. Дурдуківський жив після того в Києві аж до 1937 року, коли його знову арештували. Тоді ж, в 1937 році, тим, хто по справі СВУ ще був увязнений, без огляду на те, що для багатьох час увязнення по 7 роках тюрми або таборів кінчався, автоматично надбавлено ще по декілька років увязнення і з того часу листування їхнє з родинами припинилося.

Мотиви, через які всі обвинувачені давали на „слідстві" та на „суді" зізнання, потрібні для ГПУ, були різноматні. Історія коли небудь дізнається, яких методів уживали чекісти, аби вкласти до уст найнепохитніших мучеників бажані ГПУ заяви. Чи вони вже тоді послуговувалися такими отрутами як скополамін, що робить людину машиною, позбавленою власної волі (це вони широко застосовували, за деякими відомостями, на пізніших процесах у Москві), чи вдалися до ультиматумів, гіпнози або тортур — я не знаю. Але відомо, що дехто із засуджених на цьому процесі до 8 років Соловецьких таборів дав такі зізнання, які вимагав слідчий ГПУ, бо його переконали, що „цей процес матиме лише формальний, показовий зміст і після суду зараз же всіх звільнять". Отже, дехто давав фальшиві зізнання, бо під загрозами ГПУ повірив брехні про те, що весь суд буде лише комедією, а на ділі вийшла трагедія! І пізніше, підчас побачень, дозволених після присуду, засуджені благали своїх кревних не вірити ані слову з їхніх зізнань на процесі.

Засуджених у справі СУМ повисилали в Соловки, під Архангельськ до Сибіру... М. Павлушкова посадили до Ярославської вязниці, де був С. Єфремов та інші. Декого пізніше випустили, напр. братів Матушевських випущених знову арештували, як і В. Дурдуківського, підчас нової хвилі арештів у 1937 році).

Я навожу лише ті обєктивні факти, що залишилися в моїй памяті. Але я сподіюся, що цього достить, аби довести, що **на лаві звинувачених на процесі СВУ сиділи живі українські діячі,** а не загримовані під їхню подобу актори з ГПУ, і що вони зосталися і по процесі живими.

Слідчі ГПУ-НКВД — то є геніяльні психольоги і в їхній владі грати на людській душі, як артист грає но скрипці. Вони різними засобами, **завжди** роблять із людини те, що їм бажано мати. До фальшування їм рідко коли доводиться вдаватись. Процес СВУ — один з перших штучно створених процесів, за яким пізніше пішла низка інших (процес Бухаринців і т. д.) Большевики лише тоді влаштовують „процес", коли вони певні, що ніякого скандалу для них не буде.

В статті про відчит п. Тоненка цілком слушно сказано, що обвинувачені в справі СВУ були люди великих характерів, сильні духом, що це був розум України. Большевики змогли зробити все їм бажане навіть з цими непохитними людьми, відомими всім своєю мужністю і незломністю духа.

Цей факт повинен змусити нас глибше замислитися над істотою і надметодами большевизму. Теж треба знати, що большевизм це звірячий ворог всього національно-українського.

Олег Чех.

Кінець СССР і новий порядок на Сході Европи

(Докінчення зо сторони 2-гої)

(Докінчення зо сторони 2-гої)

рами ніколи дотепер не вдалося забезпечити, тому, що з ослабленням чи розбиттям одного з них до загрозливих меж зростав другий. Коли Німеччина лежить на лопатках, Росія стає загрозою для Европи, коли ж Росія слаба, Німеччина стає загрозою мира.

Сьогодні, після розбиття Німеччини, большевиька Росія позбувшися конкурента зросла до тої степені, що її дальші ненаситні імперіялістичні апетити стають загрозливі для цілого світа. Такі міркування насувають логічний, але водночас зовсім абсурдальний висновок, що для противаги російському імперіялізмові та для забезпечення т. зв. рівноваги сил в середущо-східній Европі треба якнайскорше подбати про ренесанс Німеччини, щоб вона стала заборолом проти російського імперіялізму.

Чи немає іншого виходу з цього трудного положення? Чи немає іншого способу забезпечити тривалий мир на цих теренах та усунути раз на завжди небезпеку воєнних конфліктів, що звичайно розростаються до світових масштабів.

На нашу думку є інший зовсім шлях розвязки цеї проблеми. Тільки треба підходити до неї з новими думками, себто позбутися старого клясичного багажу про традиційну рівновагу сил між німецьким і російським імперіялізмами.

На сході Европи немає місця на жаден з цих імперіялізмів. Отже замісць піддержки одного ослабленого імперіялізму, для заховання т. зв. рівноваги сил треба піти по лінії знищення обох імперіялізмів. На місце цих двох імперій мусить повстати цілий ряд незалежних національних держав. Тільки основне знищення обох цих імперіялізмів та перебудова Сходу Европи на національних прінціпах забезпечить тривалий мир в світі. Основний приклад стабілізації на національних підставах та мирного співжиття між народами дав в останній час Захід Европи. Треба довести до такої самої стабілізації на Сході Европи.

Зовсім неправильною і помилковою була б теза, що тільки знищення большевицької системи в російській імперії в цілости впровадивши туди тільки демократичні форми може ліквідувати джерело неспокоїв і загрозливу ситуацію для світового мира. Дотепер ми знаємо дві форми російської великодержавности — царську і большевицьку. Обі форми виявили себе агресивно-імперіялістичними і загрозливими для світового мира. Хто може отже запевнити, що й демократизована російська імперія не витворить з часом ще одної не менше загрозливої для світової безпеки форми російського імперіялізму. (Приклад ваймарської Німеччини хай буде найкращою осторогою). Крім того треба завжди брати під увагу, що як це ми ствердили в Росії живе цілий ряд народів, що від довгих десятиліть борються за свою незалежність. Ці народи, відчувши на практиці всі „блага" життя в двох російських імперіях, ніколи не повірять, що їхні національні права вповні будуть забезпечені в третій „здемократизованій" Росії та будуть завжди боротися за повне відокремлення і своїх самостійних держав. В той спосіб на сході Европи існували б і на дальше запальні вогнища конфліктів та вічних неспокоїв.

Отже одиноким способом переведення нормалізації відносин на тих просторах є знищення всякої російської імперії, байдуже чи вона виступає в царських, большевицьких чи демократичних формах.

Немає чого боятися розбиття Росії на національні форми. Це перш за все природний процес і ніхто його на довшу мету не спинить. Неоправданий теж страх, що це доведе до „балканізації" відносин на Сході Европи. Так само як ці народи потрапили знайти спільну мову в обличчі спільної загрозливої їм небезпеки большевизму та бориться в спільному протибольшевицькому фронті, так теж вони потраплять знайти спільну мову після знищення большевизму. Занадто важку школу підсоветського життя перейшли вони, щоб спорити за впливи чи границі та, ще більше, щоб ті спори полагоджувати зброєю. Але навіть коли б і ця небезпека існувала, то краще мати до діла з проблемою міжнаціональних спорів льокального характеру, які легко можна усунути, як з небепекою агресивного імперіялізму типу тоталітарно-большевицького, загрозливого для безпеки цілого світу.

Повторюємо отже ще раз! Знищення обох імперіялізмів німецького і російського та перебудова Сходу Европи на ряд національних держав, це одинока правильна розвязка політичних проблем на тих просторах. Щойно коли не стане обох цих імперіялізмів, щойно, коли на місці тих імперій повстане цілий ряд незалежних держав, які будуть найкращим, бо природнім заборолом та забезпекою проти відношення тих імперіялізмів, щойно тоді можна буде сказати: мир в цілому світі забезпечений, поступ та дальший цивілізаційний розвій людства стоїть на твердих основах. Щойно тоді можна буде реально говорити про Злучені Держави Европи.

(Кінець).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збори 204 від. У. Н. С.

Дня 14. червня відбулися піврічні збори 204 від. У. Н. Союзу, які отворив і проводив ними предсідник відділу, п. М. Гаврилко, а записував Г. Бакуменко. Прочитано і принято з одною поправкою річний протокол. Фінансовий секретар, п. М. Близнак, хоч вже опустив шпиталь, але ще мусить підсилити надірване здоровля поза Ню Йорком і тому не міг бути на зборах. За нього здав звіт п. Мороз в імені контрольної комісії. Провірку діяльности і книговодства переведено за 6 місяців 1946 р. і по кінець травня 1947. Стверджено, що секр. фін. веде книжки взірцево, всі позиції подані вірно, а на видатки є поквітовання. Член т. зв. „надконтролі" (спеціяльно покликаної останніми річними зборами), п. Гасій, потвердив прикладне ведення книговодства, але замітив, що господарку у відділі слід вести більш ощадно, бо підприємств в біжучому році відділ не уряджував, прихід ограничується до членських вкладок, а кошта адміністрації відділу остають такі самі.

З біжучих справ рішено на запросини укр. прав. автокефальної церкви в Ню Йорку взяти участь в посвяченні новонабутої фарми - літнища, що находиться в стейті Ню Джерзі й відбудеться 4. липня 1947 р.

Відчитано листа від Орг. Оборони Чотирьох Свобод України, в якому ця організація просить прийти з грошевою поміччю на медикаменти раненим і хорим воякам Української Повстанської Армії. Після оживленої і річевої дискусії рішено одноголосно, що кожний член 204 відділу повинен при вплачуванню вкладок зложити відповідну жертву (не менше одного доляра) на медичну поміч героям У. П. А. Гроші ці вишлеться на призначену ціль через О. О. Ч. С. У.

З огляду на малі приходи, рішено вислати з каси на цю саму ціль лише $50. При цьому переведено збірку, що принесла $40. — Зложили: М. Берків $10; по $5: І. Дудар, І. Штойко, С. Гаюн; М. Мороз $3; по $2: Гасій, Я. Бабюсюк; по $1: І. Хитрик, А. Мирон, М. Леськів, І. Хміль, М. Шевчук, М. Концірук, І. Тесля, Е. Ляхович, М. Гаврилко, Г. Бакуменко.

З нагоди видужання фін. секр. п. М. Близнака, члени рішили вислати йому привіт і побажання успіхів в дальшій союзовій праці, залучаючи невеличкий подарунок. На цім збори закінчено.

Гр. Бакуменко,
секр. зборів.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Віче громади на 23. і Брави.

Друге з ряду віче у Филаделфії відбулось 22. червня в громаді на 23. і Брави. Бесідниками були екзекутивний директор ЗУАДКомітету д-р Галан і два імігранти зі скитальщини: проф. П. Андрусів і студ. економії В. Хадай, яких промови були дуже цікаві, бо змальовували життя і страждання нашого народу. Проф. Андрусів говорив про скитальщину, апелюючи до громадянства в справі братерської помочі. П. Хадай розказав про господарку большевиків в нашій Галичині, їх підступний спосіб і методи втягнення нашого народу у червоне пекло, з якого нема вороття.

Збірка дала $100.50.

На цім вічу ухвалено теж і вислано резолюцію в справі допущення скитальців до Америки.

Жертви на вічу: Т-во О. Басараб, від. 46 СУА $25; по $5: О. Горохівський, О. Кульчицький, М. Павлюк, Г. Бучко, І. Березовський, Павлівський, С. Захарчук, д-р Галан; по $2: Д. Дикан, Тимчак, С. Михальчак, М. Яськів, П. Максимович, Д. Пасічник, Ільницька, Г. Яцишин, А. Слободян, В. Хадай, О. Штогрин, проф. Андрусів, С. Воробець; Н. Н. $1.50; по $1: М. Жулковський, М. Мила, І. Бурштинський, Гливак, Филипчук, І. Слободзян, М. Гливак, Т. Бучацький.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

На сироти.

По Службі Божій, що була відправлена за Анастазію Клекот, членкиню У. Н. Союзу, муж покійної запросив присутних до себе на перекуску, підчас якої зібрано жертву на бідних дітей на скитальщині. Жертвували: П. Клекот $5; В. Клекот $2; а по $1: П. Клекот, К. Чагарин, М. Липська, М. Колісник, П. Стойко, Г. Ганчарик, Е. Гричаник. — Зібрано $14 та передано до місцевого відділу Союзу Українок до дальшої розпорядимости.

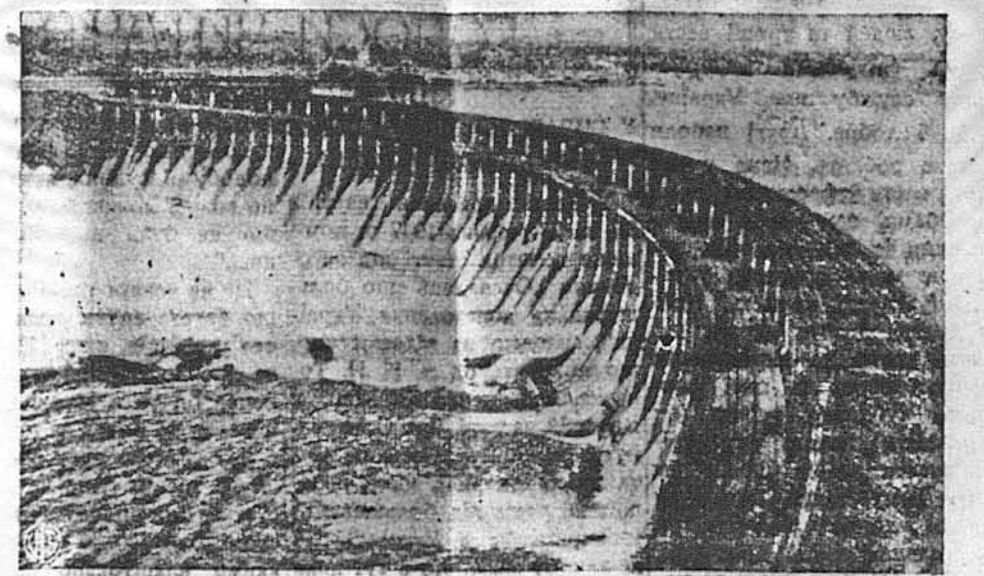
М. Колісник.

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й.

Збірка на скитальців.

Жертвували Т. Яремко $3; по $2: П. Форман, Т...; по $1: Н. Вольська. Збирав гром. М. Воробець. — Разом $8 переслано до ЗУАДКомітету.

М. К.

ДНІПРЕЛЬСТАН ВІДБУДОВУЄТЬСЯ. — Ця картина представляє славний Дніпрельстан, збудований потом і кровю селянства і робітництва, головно українського, а знищений у часі останньої війни. Кажуть, що відбудова Дніпрельстану вже довго не потриває, а як буде все готове, то добута ним електрика заощадить річно 2,500,000 тон вугілля.

Ілько Карий.

ЖИВІ ФАКТИ

(Докінчення).

За гарні оченята...

А ось іще факт. В о...ському порту повно кораблів ріжних країн. Не без того, щоб молоді моряки не знайомились з гарними дівчатами. Не один бував у місті О. і знає, які там гарні дівчата. Мабуть расова мішанина створила там особливо привабливу жінку з пивними очима, струнку, захватну. Тут дівчата посідають чар, що тягне до них мужчин усіх рас.

Два італійські моряки закохалися в цих чарівниць і вирішили залишитися в цій країні. Міська влада дала італійцям мешкання в готелі, призначеному для чужинців. У нас робиться все для наочної агітації. Найліпші готелі і крамниці лише для чужинців, тоді, як для своїх громадян вічний страх незнаного майбутнього.

Пр[illegible]канського [illegible]рчування закритих розподільниках. До того влада виплачувала їм платню в розмірі отриманої на італійських пароплавах. Життя було дійсно добре і безтурботне. По двох місяцях перебування в О. викликали їх до всемогутнього „відділу" і тут в чемній формі запропонували скласти заяву про натуралізацію.

Італійці, маючи вже двомісячний досвід життя в цій країні, охоче підписали заяви. Через місяць отримали пашпорти і наказ звільнити готель та віддати харчові картки. Працю запропоновано на землечерпалках. Їх прохання дати їм роботу на пароплавах закордонного плавання — відхилено. Інтервенція в італійському консульстві нічого не допомогла. Консул не мав до них прав.

Бідні італійці зачали випродувати запаси, що привезли з Італії. Врешті один з них дістав роботу на пароплаві каботажного плавання, а другий спився.

Життя по „блату", або як вкрасти у влади своє власне життя.

Бувають і такі випадки, коли людині вдається жити по „блату". Тобто вкрасти у влади своє власне життя. Це явище досить часте у нас. Мій добрий знайомий М., син повстанця з 1921 року, залишився безпритульним після розстрілу батька, бо мати вмерла від сипняку. Дістався до школи безпритульних. Все йшло йому добре. Свідоцтво безпритульного його рятувало. Скінчив техніку. Послали на крейсер „ш." Звідти, як здібного скерували до московської академії. А звідси і починається його крадіжка власного життя.

...В академії було встановлено, що він син повстанця. Звичайно мусів тікати, але без паперів. Думати про працю на пароплаві — годі. І він тоді їде до порту Х. і там добровільно вступає до річної фльоти, як матрос, ввесь час приховуючи, що він скінчив морський технікум. Тут дослужився до боцмана. Але нараз викликує його керівник „Х" і пропонує йому добровільно зголоситися до армії, що тоді билася на сході коло озера Х. М. відчув, що з ним зле. Мабуть знову викрили його походження. На озеро Х. він, звичайно, не поїхав, але втік до А., де вступив до рибальської фльоти. Там також йому не пощастило. Тоді переїздить до іншого порту, де займається висилкою дерева до Англії.

Робиться добровільно репресованим. Дістає папери, що відбув кару з відзначенням.

Вертається назад до О. і вступає у торговельну фльоту. Про закордонне плавання він не мріє, але в каботажному почуває себе добре.

Так людина вкрала у влади своє життя.

Живе, як там кажуть, по „блату"! — („На Чужині").

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Г. Г., Ньюарк, Н. Дж. — Надісланий Вами витинок з польської газети „Америка Эхо" вказує не тільки про „большевицький горох з капустою", як пишеться в газеті, але теж і про „польський горох з капустою", особливо, як читати це, що там пишеться у звязку з подіями на західно-українських землях та у Львові в 1918 році. Як з такими людьми може хтось договоритись до чогось путнього, коли для них ще й нині Львів це „польське місто"?

М. К., Сиракюз, Н. Й. — Мусить громада сама собі зарадити.

ПОШУКУЮТЬ

ІВАН (роджений в Америці) і **ВАСИЛЬ ГУМЕННИЙ,** с. Анни і Михайла Гуменний, живуть тепер в Німеччині, пошукують своєї тітки **ПАРАСКИ ПАВЛИШИН** з роду Гуменний, походить з Нижбірок старий, пов. Копичинці. Також пошукують **ДМИТРА МАКСИМІВ** з фамілії Солоніків, зі села Кут, пов. Скалат. По ближчі інформації голоситись до: **Michael Zdankiewich, 3849 Martin, Detroit 10, Mich.**

Пошукую ЕВГЕНІЮ ЦАП із села Сінява, повіт Сянік, Галичина. Має перебувати десь у Німеччині. Пошукує її дідо Петро Бек. Хто би знав де вона є, або вона сама, хай напише до:
P. BECK
326 E. 6th St., New York 3, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 1634. Смертельна боротьба.

З швидкістю кота Тарзан відсунувся набік. Ніж вбився в поклад.

Сталевими пальцями вхопив він за руки кремезного капітана, а капітан пробував втопити свої пальці в шиї малпочоловіка.

Якраз тоді Кристина заввважала револьвер капітана там, де Тарзан його відкинув. Вона скочила по нього...

...серед того, як Тарзан і Карг борикалися в смертельній розправі.